

ПОРИНЬ У СВІТ ПРИГОД!

Марк Твен – видатний американський письменник, великий гуманіст, неперевершений гуморист і сатирик. У його письменницькій спадщині багато улюблених романів дітей та дорослих усього світу: «Пригоди Тома Соєра», «Пригоди Гекльберрі Фінна», «Янки із Коннектикуту при дворі короля Артура», «Принц і жебрак» та інші. За його книжками створено численні кінострічки, які завоювали популярність глядачів, і серед них відома «Пригоди Тома Соєра та Гекльберрі Фінна» режисера С. С. Говорухіна.

Продовження найвідомішої історії Марка Твена про двох нерозлучних друзів – Тома Соєра та Гекльберрі Фінна. Том – кмітливий, вигадливий, добре вихований, Гек – дитина вулиці. Але їх об'єднує жага до пригод, волелюбність і людяність. Знаючи, що таке справжня дружба і справедливість, вони здатні цінувати людей і їхнє вміння творити добро. Відчайдушність та кмітливність зробили Гека й Тома улюбленими героями підлітків з усього світу. Ця книга – про шалені пригоди, про веселих товаришів і їхні витівки, про те, як людей можуть розділяти безглузді стереотипи, і як здатна об'єднувати справжня дружба.

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-3357-7

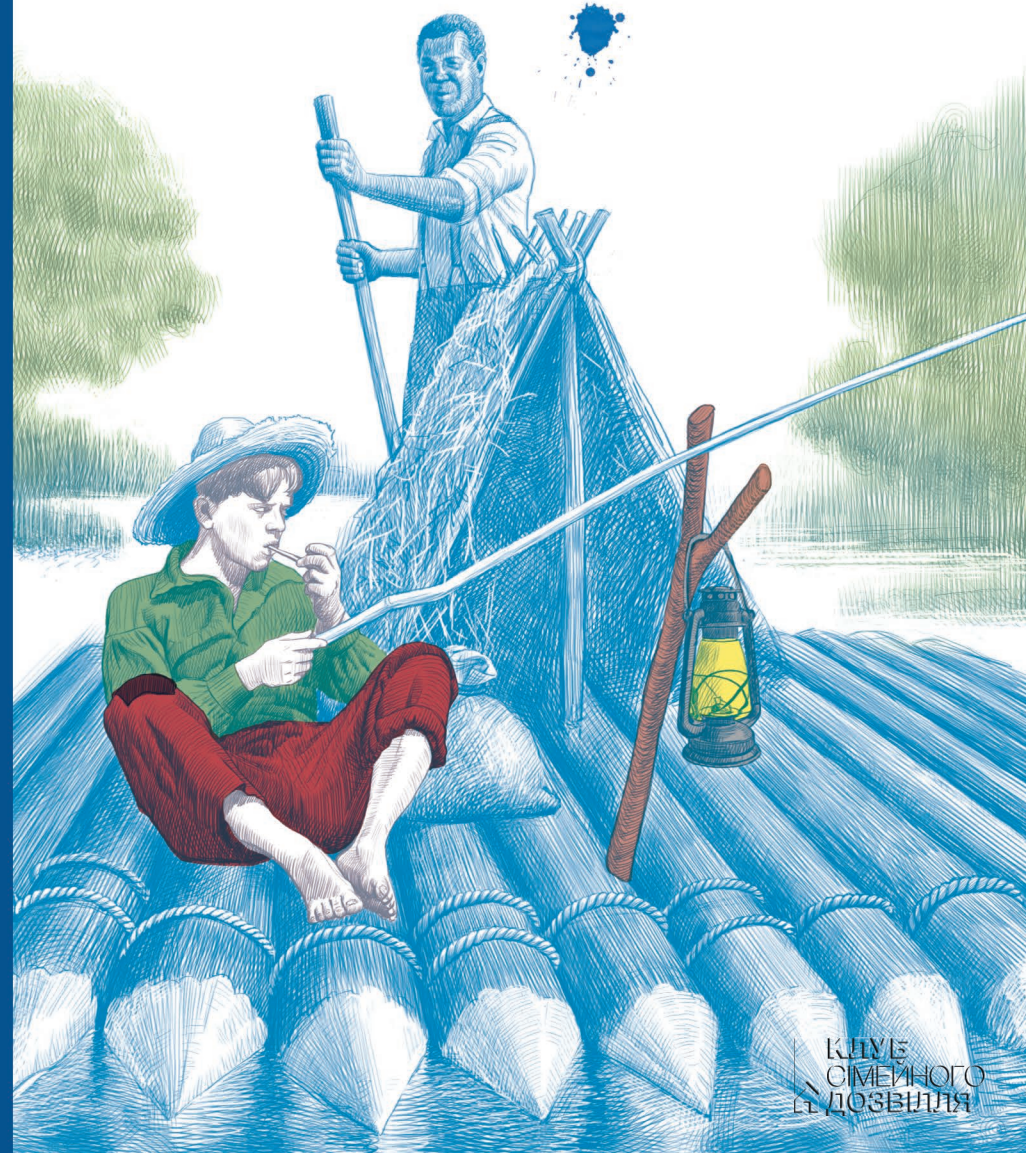
9 786171 233577

Марк Твен

Пригоди Гекльберрі Фінна

Марк Твен

Пригоди Гекльберрі Фінна

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Марк Твен

*Пригоди
Гекльберрі Фінна*

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
СІМЕЙНОГО
2017 ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111(73)
Т26

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Шановні правовласники!

Ми вжили всіх можливих заходів, щоб знайти вас і домовитися про придбання прав на використання у нашій книзі перекладу Ірини Стешенко. Проте інформація з цього питання відсутня. Цей твір має високу художню цінність, є одним із найкращих серед наявних у наш час перекладів, тому, з огляду на відсутність відповідної інформації, ми взяли на себе сміливість надрукувати його.

Будь ласка, з питань пред'явлення авторських прав на переклад звертайтеся до видавництва «Книжковий Клуб “Клуб сімейного дозвілля”» (тел. 057-783-88-89).

Переклад з англійської *Ірини Стешенко*

На обкладинці використано ілюстрацію *Едуарда Новікова*

ISBN 978-617-12-3357-7
ISBN 978-617-12-1545-0 (серія)

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2017
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2017

«Пригоди Гекльберрі Фінна» є продовженням повісті Марка Твена «Пригоди Тома Соєра» і вважається вершиною творчості великого американського письменника-реаліста. Правдиво показуючи життя провінційної Америки першої половини ХІХ ст., Марк Твен стверджує думку про природну рівність усіх людей — білих і негрів. Герой повісті, Гек Фінн, переборовши сумніви й побоювання, стає щирим другом негрові Джиму і допомагає йому врятуватися з рабства.

Марк Твен написав цю повість проstonародною мовою, вживаючи кілька діалектів і зумисно ігноруючи літературні приписи. Здійснюючи переклад книжки, перекладачка намагалася якомога повніше передати стиль і мовний колорит оригіналу відповідними засобами української народної мови.

Перекладено за виданням:
Harper and Brothers Publishers
New York and London
Author's National Edition
The Writings of Mark Twain
Volume XIII
"The Adventures of Huckleberry Finn"
(Tom Sawyer's Comrade)

Розділ I

Ви нічогосінько про мене не знаєте, коли спершу не прочитали книжки, що має заголовок «Пригоди Тома Соєра»; а втім — дарма. Книжку ту написав Марк Твен, і часто-густо він казав у ній правду. Траплялося, інколи додавав зайвого, та здебільшого казав правду. Але то байдуже. Я ще не стрічав таких людей, які ніколи ніде не брехали, за винятком, звісно, тітки Поллі або удови, та ще, може, Мері. Саме про тітку Поллі — Томову тітку Поллі — та про Мері, та про Дугласову вдову головним чином і розповідається в отій книжці; загалом книжка та здебільшого правдива, хоча є там трохи й зайвого, як я вже казав.

А закінчується та книжка ось як: ми з Томом знайшли гроші, що їх розбійники переховували в печері, й розбагатіли. Отже, кожному з нас припало по шість тисяч доларів — і все золотом. Ото була купа грошей — аж голова пішла обертом. А суддя Тетчер узяв та й поклав їх у банк, на відсотки, а по тому ми щодня мали по доларові кожен, — і так цілий рік, — хтозна, що його й робити з такою силою грошей. Що ж до вдови Дугласової, то вона взяла мене собі за сина і поклала цивілізувати; але я мало не пропав, сидячи невилазно в хаті; а до того ж удова так полюбляла порядок і добрі звичаї, що зрештою мені терпець увірвався, і я дав драла. Вбрався я знову в своє лахміття, заліз у свою стару бочку з-під цукру й тоді, нарешті, відчув, що я — вільний і щасливий. Але Том Соєр вислідив мене і сказав, що набирає ватагу розбійників; він пообіцяв і мене прийняти, якщо я повернуся до вдови і надалі поводитимуся пристойно. Ну я й повернувся.

Вдова розрюмсалася наді мною, називала заблуканим ягням, а по тому ще й інші прізвиська мені прикладала, проте,

далебі, ані гадки не маючи образити мене тими словами. Вона знову вдягла мене у нове вбрання, і я тільки одне їй мав по тому: упрівав та й упрівав, почуваючи себе цілісінкый день, наче зв'язаний. Ну а далі все повернулося на старе. Вдова бемкала в дзвона до вечері, і боронь боже спізнитися. Та ще й таке: хоч і сів до столу, а відразу не вільно братися до їжі, треба чекати, доки вдова, нахиливши голову, побуркотить трохи над стравами, хоча страви були як страви, нічого поганого про них не скажеш, окрім того, що кожду зварено окремо. Інша річ, коли маєш собі барильце з розмаїтими недоїдками! Було поперемішуєш їх добренько, вони сік повипускають, то хоч пучки собі облизуєш — так смачно!

По вечері вона добувала свою книжку й починала мені з неї читати про Мойсея та про те, як його знайшли в очеретах, і мені страх як кортіло довідатися, що з ним скоїлось, але незабаром з'ясувалося, що той Мойсей бозна-коли помер; тоді я зовсім покинув тим піклуватися, бо на біса мені здалися мерці!

Незабаром мені заманулося палити, і я попросив у вдови дозволу. Але ж вона не дозволила — сказала, що то непристойна, неохайна звичка і треба її позбутися. Бувають же такі люди: забороняють робити речі, що на них самі аж ніяк не розуміються. Часом удова носить з отим Мойсеєм, як курка з яйцем. А він же їй навіть не родич! Та й узагалі — ну, яка з нього користь! Його вже навіть і на світі немає! А на мене, бачте, он як нападається за те, що я полюблюю палити, дарма, що то корисна річ. Сама ж, проте, любісінько нюхає табáку і вважає, що це пристойно. Як самій, то, значить, можна.

Її сестра, міс Уотсон, сухоребра стара дівуля в окулярах, саме приїхала до неї на житло й відразу ж учепилася до мене з букварем. Вона мучила мене цілісінку годину, доки вдова звеліла їй дати мені спокій. Ще трохи, і я б уже не витерпів. По тому цілісінку годину я нудився, сидячи в хаті, і аж ніяк не міг утриматися, щоб не крутитися на стільці. А міс Уотсон одно товче: «Не клади на стілець ніг, Гекльберрі»; чи то: «Чого ти так ізгнувся, Гекльберрі, — сиди рівно»; потім знову заводить:

«Не позіхай і не потягайся за столом, Гекльберрі, — та не вже ж таки не можна всидіти спокійно?» А по тому, коли вона почала розповідати мені про пекло, я узяв та й сказав їй, що мені дуже кортить туди втрапити. Вона аж звилася — так розлютилася, а в мене ж ані гадки лихої не було. Я прагнув лише одного — зав'язитися світ за очі, так мені все остогидло; я прагнув утекти кудись, а куди — однаковісінько! Тоді вона виголосила, що гріх таке говорити, що вона сама нізащо у світі такого б не сказала; вона намагається жити так, щоб обов'язково потрапити до раю. Але ж я не вбачав для себе жодної користі в тому, щоб опинитися там, де й вона, а тому й вирішив собі тим голови не задурювати, ба навіть не робити жодної спроби. Але говорити їй об тім я не схотів, бо тільки завдав би собі зайвого клопоту, а пуття з того не було б ніякого.

А вона як почала мені про рай виспівувати, та все своєї та й своєї править. Усім людям там, мовляв, тільки й діла, що цілісінький день по раї з арфою походжати та співати, і так навіки-віків. Мене, як по правді, все те не дуже вабило. А проте я їй і знаку об тім не подав — промówчав. Запитав лише, як вона гадає: чи потрапить у рай Том Соєр. Вона відповіла, що ні, його туди й близько не пустять. Я дуже зрадив по сій мові, бо ж хотів, звісно, щоб ми з ним завжди були вкупі.

А міс Уотсон усе мене гризла та й гризла, так що мені, зрештою, все те остогидло і стало дуже нудно. Аж далі закликали до кімнати негрів та почали молитися, а по тому всі полягали спати. Подався й я до своєї кімнатки з недогарком і поставив його там на стіл. Опісля вмостився на стільці біля вікна і спробував подумати про щось веселе, але марно. І напав мене раптом такий смуток, що хоч лягай та помирай. Зоріли-горіли зірки на небі, а в деревинні незвичайно жалібно шелестіло листя, і здаля долинали: «Пуу-гу, пуу-гу»... То пугач сповіщав, що хтось помер; чути було, як кричить дрімлюга та виє собака — а те віщувало комусь смерть; і вітер намагався щось мені сказати пошепки, а я ніяк не міг розібрати, що ж то він шепоче, аж мурашня мені по всенькому

тілі почала бігати. Потім у лісі щось застогло, немов привид, який намагається висловити те, що йому обтяжує душу, але ж ніяк не спроможеться; отож бідолаха не влечить спокійно в своїй домовині, блукає щоночі й тужить. Мені стало так страшно й тоскно, так закортіло, щоб поруч була жива душа. А тут ще й павук десь на мою голову взявся та й поліз по моєму плечі; я дав йому щигля, а він упав просто на свічку і, перш ніж я встиг отямитися, згорів. Я й сам добре знав, що то страшенно погана прикмета: безперемінно чекай біди. Від ляку мене затрусило з ніг до голови. Я зірвався на рівні ноги і тричі пройшовся колом по кімнаті й до того ж кожного разу хрестився, а по тому перев'язав собі ниткою пукіль волосся, щоб убезпечити себе таким робом од відьом. А проте я все ж не заспокоївся. Це справді допомагає, коли загубиш знайдену підкову, не встигнувши прибити її над дверима, але я зроду не чував, щоб можна було в такий спосіб запобігти лихові після того, як трапиться вбити павука.

Так мене враз морозом і всипало... Я знову сів і добув мою люльку, щоб мерщій запалити; бо ж у господі було зараз так тихо, немов усі повимирали, — отож удова анічогісінько про те не знатиме. І так минуло чимало часу; аж раптом я почув, як у місті почали бити дзигарі: бам-бам-бам! — дванадцять разів; а далі знову все затихло — стало тихіше, ніж перед тим. Незабаром я почув, як унизу, в темряві, поміж деревами хруснула гілка, — щось там причаїлося. Я завмер, затамувавши дух, і прислухався. Нараз хтось унизу нявкнув ледве чутно... «Ня-ав! ня-ав!» Мені відлягло від душі. Я й собі нявкнув: «Ня-ав! ня-ав!» — якомога тихше, а потім погасив свічку й виліз з вікна на дах комори. Звідти я тихенько сковзнув на землю й подався нишком під дерева. І справді — там на мене чекав Том Соєр.

Розділ II

Ми скрадалися навшпиньках стежкою поміж деревами до самісінького кінця вдовиного саду, пригинаючись, щоб

за гілки не зачепитися. Коли ми саме проходили повз кухню, я спіткнувся на корені й наробив шелесту. Ми припали до землі й завмерли. На той час здоровий негр, на ім'я Джим, що належав міс Уотсон, сидів собі на порозі кухні; ми його чудово бачили, бо в кухні світилося. Він схопився, витягнувши шию і хвилину яку прислухався. А тоді запитав:

— Хто там?

Він почекав, знову прислухався, а далі підійшов навшпиньках і зупинився якраз між нами; ми майже могли торкнутися його рукою. Часу, мабуть, збігло чимало, а ми — ні пари з уст, хоч і були до нього зовсім близесенько. Аж раптом засвербіло мені одне місце на щиколотці, а почухати його я не насмілюсь; потім на вухо сверблячка напала; потім перекинулася на спину, якраз межі плечі. Мені здавалося, що я ось-ось сконаю, якщо не почухаюся ту ж мить. Правда-правда, — по тому зі мною таке часто бувало: чи випаде в порядному товаристві час бавити, чи на похороні бути, чи заснути намагаєшся, та нічого не виходить, — одне слово, саме тоді, коли не можна почухатися, то так тобі зараз і починає свербіти — і вповодж, і впоперек — у тисячі місць. А Джим помовчав-помовчав та й каже:

— Кого це тут носить? Де ж ви? Бий мене сила Божа, коли це мені тільки причулося! Гаразд, ось що я зроблю: я вмощуся отут, на цьому самому місці, й прислухатимусь, доки знову почую.

І він уместився на землі між мною і Томом. Притулився спиною до дерева, а ноги так простягнув, що однією ледь-ледь моєї ноги не торкнувся. Тепер мені почав свербіти ніс. Так засвербів, що аж сльози на очі набігли. Але почухатися я не насмілюсь. Потім почало свербіти в носі. Далі — під носом. Не тямлю вже, як мені й пощастило влечати спокійно. Така халепа тривала хвилин шість або сім, а видалося — минула вічність. Вже мені свербіло в одинадцятьох різних місцях. Я відчував, що не витримаю жодної хвилини довше, а через те зціпив зуби й вирішив спробувати ще трохи потерпіти.

І в ту хвилию Джим почав важче дихати і нараз захропів; мою ж сверблячку як рукою зняло.

Том подав мені знак — злегенька прищмокнув губами, — і ми поплазували геть рачки.

Коли ми відповзли футів за десять, Том прошепотів мені, що не завадило б прив'язати Джима до дерева, — ото сміха буде! Але я був проти; Джим-бо може прокинутися, зчинити гвалт, і тоді виявиться, що мене немає в кімнаті. Тоді Том сказав, що він узяв із собою замало свічок, і добре було би прослизнути до кухні та захопити ще кілька. Я його стримував, казав, що Джим може несподівано прокинутись і нас застукати. Але Томові кортіло за всяку ціну ризикнути; ото ж ми прослизнули тихесенько до кухні, добули там три свічки, і Том поклав за це на стіл ще й плату — п'ять центів. По тому ми вийшли звідтіля, і мені страх як хотілося зав'язатися якнайдалше, та ба! Тома ніщо не могло вгамувати! Він таки поплазував навкарачки до того місця, де спав Джим, щоб устругнути негрові якусь штуку. Я нетерпляче чекав на Тома, й мені здалося, що тому чеканню кінця-краю не буде, — а скрізь навкруги панувала мертва тиша.

Тільки-но Том повернувся, ми з ним гайнули стежкою по-під парканом і небавом видряпалися на самий вершечок крутого горбка по той бік будинку. Том розповів, що він обережно стягнув Джимові з голови бриля й повісив його на сучок того дерева, під яким Джим заснув, а той тільки ледь-ледь поворушився спросоння, але не прокинувся. Згодом Джим запевняв, що відьми обійшли його чарами, задурманили, та ще й гасали на ньому верхи по всьому штаті, а по тому знову посадили його під деревом і повісили бриля на сучок, щоб видко було, хто таке йому заподіяв. А іншим разом Джим уже похвалявся, що відьми вганялися на ньому аж до самісінького Нового Орлеана; а потім він їздив щоразу далі й далі, і, зрештою, Джим почав усім туману пускати, нібито відьми цілісінький світ на ньому об'їхали, замордували його мало не до смерті, а по всій спині йому ще й досі ятраться садна від

кульбаки. Джим собі страшенно з того приводу запишався, а далі так запанів, що на інших негрів уже й оком не скине. Негри приходили часом за багато миль, аби послухати, як Джим за свої пригоди розповідатиме, тож він і зажив слави найповажнішого негра на цілу нашу округу. Зовсім чужі негри зупинялися часом, роззявивши рота, й витріщали на нього очі, немов на яке диво. Як стемніє, негри дуже любляють збиратися на кухні біля вогнища та гомоніти про відьом; але тількино хто з присутніх заводив мову про такі речі та ще, чого доброго, намагався удати з себе людину обізнану, Джим тут же таки вставляв своєї: «Гм! — казав він. — Ну що ти тямий! Де вже тобі на відьмах знатися!» — й відразу балакучий той негр стулить губи і знітиться. Джим прокрутив дірочку в п'ятицентовій монетці і, вшморгнувши в неї мотузку, почепив її собі на шию, розповідаючи всім, що то амулет, якого йому власноручно сам диявол подарував і сказав, що тим амулетом можна лікувати від будь-якої хвороби і навіть викликати відьом у разі потреби, — слід тільки над тією монеткою пошепотіти; але що саме, Джим ніколи не казав. Часом негри збиралися до Джима з усієї округи і віддавали йому все до останнього цента, аби тільки глянути на ту монету; проте вони зроду-віку не доторкнулися б до неї, знаючи, що сам диявол тримав її в своїх руках. Відтоді слуга з Джима став негодящий, бо він дуже запишався з того, що бачив диявола та поповозив відьом на своїй спині.

Ну так от, коли ми з Томом видряпалися на самий вершечок горба й подивилися вниз, на містечко, там блимало лишень три чи чотири вогники, — то, мабуть, світилося в тих будинках, де лежали хворі; а над нами вгорі зорі сяяли так пречудово, а внизу повз село річка текла майже мильо завширшки, і була вона зараз навпрочуд спокійна й велична. Спустившись з горба, ми розшукали Джо Гарпера й Бена Роджерса та ще двійко чи трійко хлопчаків, що переховувалися в старій чинбарні. Тоді ми відв'язали човна і попливли річкою, приблизно дві з половиною милі за водою, до великого стрімчака на гóряному боці, і там вийшли на берег.

Ми зайшли в кущі, і Том примусив нас усіх запрягтися, що ми не викажемо його таємниці, а по тому провів нас до нори, яка була на горбі, в самісінькій гушавині. Потім ми позасвічували свічки й порачкували крізь вузьку діру. Проповзли ми отак, мабуть, кроків із двісті, і раптом перед нами відкрилася печера. Том почав заглядати у різні бічні хідники і незабаром гулькнув під стіну в одному місці, де ви би зроду не помітили, що там хід є. Довелося лізти знову вузьким хідником, і кінець кінцем ми втрапили ніби до кімнати, дуже тьмяної, вогкої та холодної, і тут зупинилися. Том сказав:

— Тепер ми заснуємо ватагу розбійників і назвемо її «Ватага Тома Соїера». Кожен, хто схоче пристати до неї, має скласти присягу й підписатися своєю власною кров'ю.

Всі погодилися. І Том добув аркушик паперу, що на ньому ту присягу написано, і прочитав її. Кожен хлопець мав присягнути на вірність ватазі й ніколи не виказувати її таємниць; а якщо хто, бува, скривдить якого хлопця з нашої ватаги, то один із нас має помститися — вбити і кривдника, і всю його родину, і тому хлопцеві не вільно їсти, і йому не вільно спати, аж доки він усіх ворогів повбиває і викарбує хреста їм на грудях, а хрест — то знак нашої ватаги. Хто не належить до ватаги, не має права ставити цей знак; а якщо хто таки його поставить, то винного слід до суду віддати; а якщо він зробить це вдруге, то його вб'ють. А якщо хто з ватаги викаже нашу таємницю, то йому перетнуть горло, а по тому спалять труп і розвіють попіл його за вітром, а ім'я викреслять із нашого реєстру кров'ю і ніколи більш не згадуватимуть за нього, проклянуть його і забудуть на віки вічні.

Всі хлопці сказали, що це чудова присяга, й запитали Тома, чи то ж він сам її склав? Він признався, що дещо сам вимудрував, а решту запозичив із книжок про піратів та розбійників; він запевняв, що кожна порядна розбійницька ватага обов'язково має свою власну присягу.

Декотрим із нас спало на думку, що не завадило б винищувати всю рідню тих хлопців, які виказуватимуть таємниці нашої

ватаги. Том визнав, що то вдала пропозиція, добув олівця й відразу ж уписав її до присяги. Тоді Бен Роджерс зауважив:

— А ось, приміром, серед нас є Гек Фінн, який не має ніякої рідні. Що ми з ним робитимемо?

— Але ж батько в нього є? — відказав Том Соєр.

— Батько є, та хіба ж ти його тепер де знайдеш! Перш, було, він п'яний вилежувався разом із свиньми в чинбарні, але ось уже понад рік минуло, як і слід його охолов.

Почали вони раду радити, сперечатися, та й поклали виключити мене з ватаги, бо, кажуть, кожен хлопець повинен мати рідню чи взагалі когось, що його можна вбити, а ні, то це буде образливо для інших. Ну, що тут вдієш?! Ніхто нічого не міг придумати, — немає ради! Усі сиділи й мовчали. Я мало не заплакав; аж раптом мені сяйнула щаслива думка: я запропонував їм міс Уотсон — нехай убивають її. Усі згукнули:

— Авжеж, вона до цього придається! Тепер усе гаразд! Гека можна прийняти до ватаги!

І кожний з нас уколів собі пальця шпилькою, щоб розписатися кров'ю, а я поставив на папері свій значок.

— Ну, — мовив Бен Роджерс, — а що ж наша ватага робитиме?

— Нічого, тільки грабуватиме та вбиватиме, — відповів Том.

— А що ж ми грабуватимемо? Будинки, чи худобу, чи...

— Які дурниці! Красти худобу тощо — то не грабунок, то злодієство, — сказав Том Соєр. — Ми ж не злодії. Яка нам з того честь! Ми розбійники. Надягнемо маски, зупинятимемо диліжанси та карети на великій дорозі, вбиватимемо пасажирів і відбиратимемо в них годинники та гроші.

— А хіба неодмінно треба їх убивати?

— Авжеж треба! То найкраще. Деякі авторитети мають щодо цього іншу думку, але більшість вважає, що краще-таки вбивати їх — окрім тих, кого приведемо сюди до печери і триматимемо тут, доки вони дадуть викупного.

— Викупного? А що ж то таке — викупне?

— Не знаю. Та тільки такий уже звичай ведеться в розбійників. Я вичитав про те з книжок; і нам, звичайно, доведеться точнісінько так робити.

— Як же ми зможемо так робити, коли не знаємо, що воно таке?

— Та хоч і не знаємо, а проте мусимо робити саме так. Хіба ж я вам не казав, що про все те написано в книжках? Чи, може, вам хотілося б начхати на книжки й робити все так, як вам заманеться, щоб не було ні ладу, ані поладу?

— Еге, добре тобі просторікувати, Томе Соїєре, а все ж я не доберу, як же вони даватимуть нам викупного, ті бранці, коли ми не тямимо, як воно в біса робиться? А ти сам як гадаєш, що воно таке, га?

— Не знаю я. Ми маємо тримати їх у себе, поки вони дадуть викупного; мабуть, їх слід тримати, поки вони помруть.

— Оце так! Оце мені до тямку. Чом же ти не сказав того раніше? Ми триматимемо їх у себе, поки вони дадуть викупного, триматимемо аж до смерті; та ще й панькатися з ними доведеться — годуй їх та пильнуй добре, щоб, бува, не повтікали, — хай їм усячина!

— Ну і як ти ото таке кажеш, Бене Роджерсе? Як же вони зможуть утекти, коли їх пильнуватиме вартовий, що ладен буде ту ж мить дати їм залізного бобу з'їсти, тільки-но вони пальцем поворухнуть?

— Вартовий! Добре, нічого казати! Невже ж таки комусь із нас доведеться ще й сидіти цілісіньку ніч та не спати тільки задля того, щоб їх устерегти? То була б уже чистісінька дурість, на мою думку! А чому б нам не взяти добрячої ломаки та не врізати їм того викупного по голові, тільки-но вони сюди до нас потраплять?

— А тому, що в книгах цього не написано — саме через те. Слухай-но, Бене Роджерсе, — хочеш ти виконувати свої обов'язки справно чи не хочеш? Ти, може, гадаєш, що ті люди, які пишуть книжки, не знають, як саме слід чинити?

Невже ти гадаєш, що можеш їх чогось навчити? Покинь, хлопче! Ні, сер, ми вже викупатимемо їх так, як то годиться.

— Ну то й гаразд. Я згодний на все; мені все ж здається, що той звичай якийсь дурнячий, їй-право... Скажи-но: а жінок ми теж убиватимемо?

— Ех, Бене Роджерсе, коли б я був такий невіглас, як ти, я б уже краще помówчав. Убивати жінок? Ну, й чого ж то їх убивати! Адже ж у жодній книжці не подибуємо таких вказівок. Жінок мають приводити сюди до печери й поводитися з ними якнайчемніше; не встигнеш огледітися, як вони в тебе закохаються й самі не схочуть повертатися додому.

— Гаразд, коли так, тоді я згодний, — хай собі живуть! Та тільки мені такі справи ні до чого. Скоро в нашу печеру напхається така сила-силенна жінок та розмаїтого люду, який чекатиме на викупне, що в ній не лишиться місця задля самих розбійників. А втім, шквар далі, я більш не маю що казати.

Маленький Томмі Барнс на ту пору вже заснув і, коли ми його розбуркали, перелякався, розрюмсався, почав проситися додому, до своєї мами, і сказав, що не бажає більше належати до розбійницької ватаги.

Всі почали тоді з нього глузувати й узивати його ревою, а він спересердя загрозив, що зараз же піде та й викаже всі наші таємниці. Але Том дав йому п'ять центів, щоб його заспокоїти, і сказав, що зараз ми всі підемо додому, а наступного тижня зберемося, щоб порозбишачити як слід, і тоді вже винищимо чимало люду.

Бен Роджерс пояснив, що він не може часто вискакувати з дому, хіба що тільки по неділях, то чи не можна б розпочати грабування з найближчої неділі; але всі хлопчакі вирішили, що то гріх — братися до таких справ по неділях; таким чином це питання було полагоджено. Ми вмовилися зустрітися і якнайшвидше призначити день нашої першої вилазки; по тому ми обрали Тома Соєра на старшого отамана ватаги, а Джо Гарпера — на помічника та й подалися додому.

Я виліз на дах комори, а звідтіль потрапив до вікна моєї хатинки, саме як почало розвиднятися. Моє нове вбрання було геть позакапуване свічкою та вимашчене глиною, а сам я втомився, як останній пес.

Розділ III

Ех, та й перепало ж мені ранком від старої міс Уотсон за по-нівечений одяг! А от удова — та зовсім не ляялася, вона тільки повідчищала глину й свічкове сало і була при цьому така сумна, що я вирішив поводитися бодай хоч деякий час краще, якщо це мені пощастить. Потім міс Уотсон запроторила мене в комірчину й почала молитися, та тільки нічогісінько з того не вийшло. Вона наказала мені молитися щодня — мовляв, чого б я не попросив, те мені й пошлеться. Та де вже там! Я хоч і силкувався, однак усе надаремне. Одного разу я добув собі вудочку, але без гачків. А на біса вона мені без гачків здалася! Разів зо три, а мо' й чотири, молився я по тому, вимолюючи собі жадані гачки, але нічого з того не вийшло. Тоді попросив я міс Уотсон помолитися замість мене, а вона сказала, що я дурний, як пень, а проте не пояснила, чому саме. А сам я ніяк не міг збагнути, в чому ж, власне, річ.

Якось одного разу сидів я довгенько в лісі, — все думав та й думав, що воно за знак: якщо людина може виблагати собі все, чого вона просить, то чому ж то дякон Уїнн не може повернути собі молитвами ті гроші, що він їх загубив, невдало торгуючи свининою? Чому ж то удова не може повернути собі молитвами своєї срібної табакерки, що її в неї вкрадено? Чому ж то міс Уотсон не помолиться, щоб їй набратися тіла? Ні, кажу я сам до себе, то, мабуть, усе дурні теревені, та й годі! Пішов я й спитався в удови, що воно й до чого, а та каже, що молитвами можна виблагати лишень «духовні дарунки». Того я аж ніяк не міг збагнути, але вона мені пояснила: я мушу, мовляв, допомагати іншим, і робити задля них усе, що можу, й опікуватися ними повсякчас-годину, і ніколи не думати про

себе. Отож я мав дбати й про міс Уотсон, як я зрозумів. Я подався до лісу і довго міркував там сам із собою над її словами, але ж ніяк не міг углядіти ані найменшого пожитку з того, — хіба що задля іншого люду; а наприкінці я вирішив, що не варто сушити собі мозок над такими речами, — що буде — те й буде! Інколи вдова сама заходжувалася коло мене й починала розповідати про волю Божу, та так, що мені просто слина з рота котилася; а наступного дня міс Уотсон знову співає своєї і знову збиває мене з пантелику. Думав я, думав, та й зрозумів, нарешті, що існує, мабуть, дві волі Божі, — тобто бідаха-грішник ще якось поладнає з удовиним богом, а от як упіймається він у лабеті богові міс Уотсон, то тут уже обов'язково загине як стій. Обміркувавши все те добренько, вирішив я віддатися вдовиному богові, якщо він мене потребуватиме; а проте я ніяк не міг збагнути, яка йому з мене користь, коли я анічоґісінько не знаю, та й поведжуся кепсько, та ще й простого роду.

Батька мого в наших краях ніхто не бачив уже понад рік, і це було вельми втішливо для мене; я не мав і найменшого бажання його бачити. В нього була кепська звичка частувати мене товчениками, тільки-но я навертався йому на очі, коли він був тверезий; хоч я здебільшого тікав від нього до лісу, як він з'являвся десь в околицях нашого містечка. А це ось нещодавно його витягли з річки, миль за дванадцять вище від нашого містечка, — так гомоніли люди. В кожному разі, вирішили, що то — саме він: утопленик на зріст був такий, як мій батько, вбраний у якесь лахміття, ще й волосся мав довжелезне, — все те дуже його нагадувало; але обличчя ніяк не можна було розпізнати, — він-бо так довго пробув у воді, що воно й на обличчя вже не скидалося. Кажуть, він плив догори черевом за водою. Його виловили з води й поховали тут же таки на березі. Та недовго я з того втішався, бо пригадав собі одну річ. Я добре знав, що потопельник-чоловік має плити черевом не догори, а донизу. Тож я відразу й збагнув, що то був зовсім не батько, а якась жінка в чоловічому одязі. І моє побоювання

почало чимраз зростати. Я був певний, що старий незабаром з'явиться в наших краях, а мене аж ніяк не тішила така зустріч.

Ми гуляли в розбійників майже цілий місяць, а потім я не хотів і вийшов з ватаги. І всі хлопці зробили так само. Нікого ми не грабували й нікого не вбили, а тільки вдавали запеклих розбишаків. Ми несподівано вискакували з лісу й кидалися на погоничів свиней та на жінок, що везли у візках городину на базар, але ми ніколи нікого не чіпали. Свиней Том Соєр звав «зливками золота», а ріпу та зеленіну — «коштовностями». Зробивши такий наскок, ми поверталися до печери й вихвалялися тим, *що* повершили: скільки чоловік забили й скільком викарбували хреста на грудях. А проте я не бачив, який же нам з того всього зиск. Раз Том послав одного нашого хлопця бігати по всьому містечку із запаленим дрючком, що його він звав «гаслом», — то був умовний знак для всієї ватаги зібратися до купи, а по тому оголосив нам, що дістав від своїх шпигунів секретні відомості — буцімто завтра велика валка іспанських крамарів та багатих арабів має отаборитися біля нашої печери; валка та складатиметься з двох сотень слонів, та шести сотень верблюдів, та понад тисячі пакових мулів, навантажених діамантами; а охороняють їх лише чотириста солдатів; отже, ми маємо засісти на них і вибити усіх до ноги та захопити здобич. Він звелів нам нагострити шаблюки, наладувати рушниці та бути напоготові. Він навіть на візок, навантажений ріпою, не міг учинити нападу абияк: шаблі мали бути обов'язково нагострені, рушниці наладовані — а на якого біса? Хіба ж їх нагостриш? Адже ж то були найпростісінькі дрючки та мітлища. Хоч як їх вигострюй, а діла однаково не буде! Через те мені якось не вірилося, що ми зможемо впоратися з такою силою іспанців та арабів, а проте дуже кортіло глянути на верблюдів та слонів; тому наступного дня, в суботу, я не гаючись з'явився там як уродився й засів разом із іншими товаришами, чигаючи на здобич; і тільки-но варта подала нам гасло, ми вискочили з гушавини й скотилися з гори донизу. Але ми не знайшли там ні іспанців, ані арабів, не було там ні верблюдів,

ані слонів. Замість усього того — що б же ви думали? — ми стрілися з учнями недільної школи, які вийшли на прогулянку, та й то з малечею — першим класом. Ми на них накинулися і порозганяли дїтлахів по цілій долині; але ніякісінької здобичі нам не перепало, крім пундиків та варення; а втім, Бен Роджерс підібрав ганчір'яну ляльку, а Джо Гарпер — молитовника та якусь напутливу брошурку; а по тому за нами погналася вчителька, тож ми все те покидали й миттю накивали п'ятами. Не бачив я ніяких діамантів і так-таки й сказав об тім Тому Соїєрові. А він, проте, заходився мене запевняти, що їх було там сила-силенна, тих діамантів; і араби, каже, там були, і слони, і багато всякої всячини.

Я й кажу:

— Чом же ми нічого того не бачили?

А він мені:

— Коли б ти не був такий невіглас та прочитав би книжку, що зветься «Дон-Кіхот», то не звертався б до мене з такими запитаннями. Тут справа тільки в чаклунстві, — каже. — Тут були сотні солдатів, — каже, — і слони, і скарби незліченні, і ще всякого добра багато-багато; та тільки чаклуни поставилися до нас вороже, каже, і, нам на злість, обернули в одну мить усе те в дитячу недільну школу.

Тоді я йому кажу:

— Гаразд, коли так — нам треба наскочити на отих чаклунів.

Але Том Соїєр сказав, що я — йолоп.

— Чи є в тебе глузд? — каже він. — Май на увазі, що чаклун може викликати силу-силенну духів, і вони порубають тебе на капусту, перш ніж ти встигнеш оком зморгнути. Вони такі заввишки, як дерево, а завширшки — як церква.

— Ну та й що! — кажу я. — А коли ми теж викличемо духів, щоб вони допомогли нам, то хіба ж ми не зможемо тоді завдати чо́су отим другим чаклунам?

— Та як же ти їх викличеш?

— Не знаю я. А як же ті їх викликають?

— Як? Вони труть чимось стару бляшану лампу або залізного персня, і тоді духи прожогом злітаються; здіймається вихор, гуркоче грім, блискавиця кругом креше, дим так і клубочиться, і все, що тільки духам накажеш, вони виконують ту ж мить, не перечачи. Їм зовсім не важко вирвати з землі цілу вежу й торохнути нею по головешці чи то директора недільної школи, чи то іншого кого.

— Хто ж примушує їх отак бешкетувати?

— Як то хто? Та кожен, хто тре лампу чи персня. Вони скоряються тому, хто тре лампу чи персня, і повинні виконувати все, що він їм накаже. Якщо накаже їм побудувати палац сорок миль завдовжки із самих тільки діамантів і виповнити його вщерть жувальною гумою або чим тобі заманеться та викрасти дочку китайського імператора, щоб ти міг з нею одружитися, — вони повинні виконати все це, а до того ще й протягом однієї ночі, перш ніж зійде сонце. Ще й більш від того: вони мусять тягати цей палац по цілій країні, хоч куди б тобі заманулося, втямив?

— Знаєш, — кажу я, — як на мене, вони просто йолопи та й годі, якщо не залишать такого палацу собі, замість того, щоб клеїти дурня, тягаючи його по всіх світах. Більш від того: аби я був один із тих духів, я нізащо не покинув би власних моїх справ і не полетів би до якогось там лобуряки через те, що той тре собі стару бляшану лампу!

— Казна-що мелеш, Геку Фінне! Таж радий ти чи не радий, а все ж мусиш з'явитися перед його очі, коли він потре лампу.

— Що?! Це якщо я буду заввишки такий, як дерево, а завтовшки, як церква? Ну гаразд, я таки з'явлюся перед його очі, але ж я дам йому доброго перцю з маком — зажену на найвище дерево, яке тільки знайдеться в тих краях.

— Ану тебе к бісу, Геку Фінне! Ти аж ніяк не розумієшся на тому — дурний-бо, як колода!

Я думав про все це днів зо два чи зо три, а по тому вирішив сам подивитися, чи є в цьому хоч крихта правди. Взяв я стару бляшану лампу та залізного персня й подався до лісу; тер

Літературно-художнє видання

Серія «Поринь у світ пригод»

ТВЕН Марк
Пригоди Гекльберрі Фінна

Роман

Керівник проекту *М. Г. Шакура*
Координатор проекту *Н. Ю. Олянішина*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Редактор *К. О. Єрохін*
Художній редактор *А. В. Ачкасова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *Н. С. Виноградова*

Підписано до друку 18.05.2017. Формат 84х108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 18,48.
Наклад 7000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61012, м. Харків, вул. Різдвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

КНИЖКОВИХ

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
- у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@bookclub.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@bookclub.ua

Для гуртових клієнтів

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Твен М.

Т26 Пригоди Гекльберрі Фінна : роман / Марк Твен ; пер. з англ. І. Стешенко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. — 352 с.

ISBN 978-617-12-3357-7

ISBN 978-617-12-1545-0 (серія)

Продовження захопливої історії про пригоди двох нерозлучних друзів — Тома Сойера та Гекльберрі Фінна. Добрі, кмітливі, сміливі, вони здатні на благородні й ризиковані вчинки. Відчайдушність та волелюбність зробили Гека й Тома улюбленими героями підлітків зі всього світу. Ця книга — про жагу до пригод і перемог, про справжню дружбу й людяність, про те, як важливо змалечку дотримуватися справжніх людських цінностей.

УДК 821.111(73)